

Dotyczy: *zasad lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii po wejściu w życie ustawy z dnia 17 września 2021 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw*

Szanowny Panie Prezesie,

w odpowiedzi na pismo z dnia 24 lutego 2022 r. (znak: SUZOIU-S/004/2022) w sprawie zasad lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii po wejściu w życie ustawy z dnia 17 września 2021 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw, przekazuję następujące wyjaśnienia.

Na wstępie pragnę zaznaczyć, że minister właściwy do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa nie jest upoważniony do interpretacji przepisów prawa w indywidualnych sprawach, jak również do ingerencji w prowadzone przez właściwe organy postępowania, ani wydawania tym organom wytycznych. Minister może jedynie udzielać ogólnych informacji na temat systemu prawnego i jego zasad. Organ prowadzący postępowanie dokonuje samodzielnej interpretacji przepisów w oparciu o znany mu stan faktyczny i prawny oraz wydaje rozstrzygnięcia, które mogą zostać zmienione wyłącznie przez upoważniony do tego przez obowiązujące przepisy inny organ lub sąd.

Wymaga również wskazania, że wnioskodawcą i autorem ustawy z dnia 17 września 2021 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r.poz. 1873), zwanej dalej: „nowelizacją OZE”, jest Ministerstwo Klimatu i Środowiska. Zasady stosowania art. 15 ust. 3 pkt 3a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2022 r. poz. 503), zwanej dalej: „u.p.z.p.”, należy rozpatrywać w kontekście pozostałych przepisów tej ustawy dotyczących lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z OZE. Art. 10 ust. 2a u.p.z.p., w brzmieniu sprzed wejścia w życie nowelizacji OZE, zawierał wymóg wskazywania w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy rozmieszczenia obszarów, na których zlokalizowane będą urządzenia wytwarzające energię z OZE o mocy zainstalowanej większej niż 100 kW, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu, jeżeli na obszarze gminy przewiduje się ich wyznaczenie. W kolejnym etapie granice terenów pod budowę tych urządzeń są wskazywane w planie miejscowym, zgodnie z art. 15 ust. 3 pkt 3a u.p.z.p. W przypadku urządzeń wytwarzających energię z OZE o mocy zainstalowanej poniżej 100 kW, nie został wprowadzony wymóg wyznaczenia w studium obszarów, na których mogą być lokalizowane tego typu urządzenia, ani określania dla nich stref ochronnych. Niemniej jednak dopuszczenie ich lokalizacji w planie miejscowym wymaga zachowania zgodności ustaleń tego planu z ustaleniami studium, bowiem powinno być dokonywane z uwzględnieniem pozostałych przepisów u.p.z.p., w szczególności:

- art. 9 ust. 4, zgodnie z którym ustalenia studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych,
- art. 15 ust. 1, zgodnie z którym wójt, burmistrz albo prezydent miasta sporządza projekt planu miejscowego zgodnie z zapisami studium,
- art. 20 ust. 1, zgodnie z którym plan miejscowy uchwała rada gminy, po stwierdzeniu, że nie narusza on ustaleń studium.

W ramach nowelizacji OZE zmodyfikowano dotychczasowe brzmienie art. 10 ust. 2a u.p.z.p. Należy jednak podkreślić, że zmiana ta dotyczy wyłącznie podniesienia mocy urządzeń wytwarzających energię z OZE, które mogą być lokalizowane bez konieczności wyznaczenia w studium właściwych obszarów, z wcześniej obowiązującej mocy zainstalowanej 100 kW do 500 kW. Wprowadzono również wyjątek dotyczący wolnostojących urządzeń fotowoltaicznych zlokalizowanych na gruntach rolnych stanowiących użytki rolne klasy V i VI, VIz i nieużytki, gdzie wartość ta wynosi 1000 kW, oraz urządzeń innych niż wolnostojące. Zasady dopuszczania w planie miejscowym lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z OZE nie uległy więc zmianie. Oznacza to, że po wejściu w życie nowelizacji OZE dla urządzeń wytwarzających energię z OZE o mocy zainstalowanej poniżej 500 kW, dla wolnostojących urządzeń fotowoltaicznych o mocy od 500 do 1000 kW, zlokalizowanych na ww. gruntach rolnych, oraz dla

urządzeń innych niż wolnostojące obowiązują ogólne zasady określania przeznaczenia terenów i lokalizacji inwestycji w planach miejscowych, w tym w szczególności zachowanie zgodności ustaleń planu miejscowego z ustaleniami studium.

Powyższą interpretację potwierdza również fakt, że bez zmian pozostały przepisy art. 15 ust. 3 pkt 3a i ust. 4 u.p.z.p. Zgodnie z ust. 4 plan miejscowy przewidujący możliwość lokalizacji budynków umożliwia również lokalizację mikroinstalacji w rozumieniu art. 2 pkt 19 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz.U. z 2021 r. poz. 610, z późn. zm.) również w przypadku innego przeznaczenia terenu niż produkcyjne, chyba że ustalenia planu miejscowego zakazują lokalizacji takich instalacji. Natomiast zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 u.p.z.p., każdy ma prawo, w granicach określonych ustawą, do zagospodarowania terenu, do którego ma tytuł prawny, zgodnie z warunkami ustalonymi w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, jeżeli nie narusza to chronionego prawem interesu publicznego oraz osób trzecich. Każda inwestycja lokalizowana na nieruchomości objętej obowiązującym planem miejscowym, w tym lokalizacja urządzeń wytwarzających energię z OZE, wymaga więc zachowania zgodności z ustaleniami tego planu, zaś mikroinstalacje w określonych przypadkach mogą być lokalizowane na zasadach opisanych w art. 15 ust. 4 u.p.z.p. Takie same zasady obowiązują dla planów miejscowych uchwalonych przed, jak i po wejściu w życie nowelizacji OZE. Dotyczy to również możliwości wprowadzenia zakazu lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z OZE.

Lokalizacja urządzeń o mocy zainstalowanej większej niż 100 kW (po nowelizacji OZE 500 kW) jest możliwa wyłącznie na terenach, o których mowa w art. 15 ust. 3 pkt 3a u.p.z.p. W sytuacji, gdy ustalenia obowiązującego planu miejscowego nie zawierają określenia granic terenów pod budowę urządzeń, o których mowa w art. 10 ust. 2a u.p.z.p., należy uprzednio dokonać zmiany planu, a w niektórych przypadkach także zmiany studium. Bowiern interpretując przepis art. 10 ust. 2a u.p.z.p. zmieniony nowelizacją OZE, należy mieć na uwadze również przepisy przejściowe zawarte w art. 19 tej nowelizacji, które należy rozumieć następująco: przepisy dotychczasowe mają zastosowanie do studiów uchwalonych przed 30 października 2021 r. oraz procedowanych projektów studiów (w tym zmian studiów), opracowanych przed tym terminem i jednocześnie pozytywnie zaopiniowanych przez komisję urbanistyczno-architektoniczną. Z kolei ust. 2 ww. przepisu odnosi się jedynie do przyszłych zmian, do których przystąpiono po dniu 30 października 2021 r. Wobec tych dokumentów (przyszłych zmian uchwalonych studiów, o których mowa w art. 19 ust. 1) należy stosować przepisy nowe.

Dlatego też, opracowując plan miejscowy w oparciu o studium, o którym mowa w art. 19 ust. 1 nowelizacji OZE, należy stosować art. 15 ust. 3 pkt 3a u.p.z.p. w kontekście dotychczasowego brzmienia art. 10 ust. 2a. Można w nim określić w zależności od potrzeb granice terenów pod budowę urządzeń wytwarzających energię z OZE o mocy zainstalowanej większej niż 100 kW, jeżeli zostały one wyznaczone w studium. Poza tymi obszarami realizacja takiej inwestycji będzie wymagać uprzedniej zmiany studium, zgodnie ze nowelizowanymi przepisami.

Analogiczne rozumowanie ma zastosowanie również do obowiązujących planów miejscowych. Należy przy tym ponownie wskazać na wiążący charakter studium dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych, który wynika z art. 9 ust. 4, art. 15 ust. 1 i art. 20 ust. 1 u.p.z.p. Skoro nowo powstające plany miejscowe nie mogą naruszać ustaleń obowiązującego w momencie ich uchwalania studium, do którego stosuje się art. 10 ust. 2a w brzmieniu dotychczasowym, to tym bardziej plany uchwalone przed dniem wejścia w życie nowelizacji OZE, nie mogły naruszać ustaleń studium, do którego stosowało się przepisy w brzmieniu sprzed tej nowelizacji. Ponadto, ustawodawca nie zdecydował się również na zmianę art. 15 ust. 4 u.p.z.p., co prowadzić może do wniosku, że jego zamiarem było stosowanie nowych przepisów wyłącznie do studiów, o których mowa w art. 19 ust. 2 nowelizacji OZE, a później do planów miejscowych uchwalanych na ich podstawie.

Odnosząc się natomiast do studium, o którym mowa w art. 19 ust. 2 nowelizacji OZE, sporządzonego i uchwalonego na podstawie znnowelizowanych przepisów, dopuszczenie w uchwalanym na jego podstawie planie miejscowym lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z OZE o mocy zainstalowanej poniżej 500 kW, wolnostojących urządzeń fotowoltaicznych o mocy od 500 do 1000 kW, zlokalizowanych na określonych gruntach rolnych, oraz urządzeń innych niż wolnostojące będzie możliwe poza wskazanymi w studium obszarami, o których mowa w art. 10 ust. 2a u.p.z.p., jeżeli w studium zostanie to przewidziane, z uwagi na konieczność zachowania zgodności ustaleń planu z ustaleniami studium.

Informuję, że wykładnia przedstawiona powyżej nie jest wiążąca i nie może stanowić podstawy rozstrzygnięcia konkretnych spraw, może być natomiast traktowana pomocniczo jako wyraz poglądów Ministerstwa Rozwoju i Technologii.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że w Departamencie Planowania Przestrzennego Ministerstwa Rozwoju i Technologii prowadzone są intensywne prace nad reformą systemu planowania przestrzennego, której pierwszy etap obejmuje nowelizację u.p.z.p. oraz niektórych innych ustaw. Jednym z założeń reformy planowania przestrzennego jest wprowadzenie do systemu nowego narzędzia – planu ogólnego gminy, który zastąpi studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. W związku z powyższym, w zreformowanym systemie zmieni się również podejście do lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z OZE, a tym samym zmodyfikowane zostaną obowiązujące regulacje ustawowe w tym zakresie, m.in. art. 10 ust. 2a u.p.z.p. Projekt nowelizacji w dniu 17 marca 2022 r. został wpisany do Wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów (numer projektu UD369). W kolejnym etapie zostanie przekazany do uzgodnień międzyresortowych, opiniowania i konsultacji publicznych oraz udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny.